

LO CRIST DE LA PATRIA

SETMANARI TRADICIONALISTA.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN BARCELONA, trimestre.	1 pesseta.
FORA, idem.	1'25 »
ULTRAMAR Y EXTRANGER, trimestre.	2'50 »

Preu del present número: 10 céntims.

12 exemplars: 1 pesseta. Números atrassats: 15 céntims.
Administració: carrer de la Palla, número 31, llibreria.

D. CÁRLOS DE BORBON.

L'august Jefe del tradicionalisme espanyol, fill de D. Joan de Borbon y de D.ª Beatriz de Este, nasqué en lo dia 30 de Mars de 1848, en Laybach. Sos noms son Cárlos María dels Dolors, Joan, Isidro, Joseph, Francisco, Quirse, Anton, Miquel, Gabriel y Rafel.

La infantesa de nostre estimat Cárlos fou bastant humil, puig á pesar de ser descendent dels nobles y gloriosos Reys d' Espanya, al neixer, tinguesen que abrigarlo ab volqués que sa Augusta Mare rebé de limosna. Marixaren desde Laybach á Lón-dres atravesant la Fransa, ahont feya estragos la revolució. Després de pasar algun temps en Baden y Venecia, fixaren sa residencia en Módena.

Més tart doná á comprendre que tenia un caràcter ardent, una viva imaginació y un cor naturalment inclinat á lo noble y á lo bó.

En sos estudis y dedicantse á l' art militar, estimaba la gloria y somnia-ba guanyarla en los camps de batalla.

Atrevit com ell sol, sempre buscaba al montar á caball, lo mes fogós y traviesso, essent per aixó, lo contínuo cuydado de sos preceptors y dels que l' acompanyaban.

Estudiá llatí, geografia, historia y táctica militar.

Per sos estudis y aplicació en l' art de la guerra, meresqué de son oncle lo Sr. Duch de Módena, lo nomenamen de sargento cadet de artilleria; un any després subninent de primera clase del mateix cos, y més tart tintent.

A set anys confessá per primera vegada y combregá als deu.

En 16 de Juny de 1858 lo Sant Pare Pio IX, de gloriosa memoria, lo confirmá junt ab son germá lo Príncipe D. Alfons.

Desde sa infancia á pesar del desitj de molts dels que 'l rodeijaban de allunyar son cor de Espanya, son amor als espanyols y á las cosas de nostra nació se sobreposá á tot.

Lo primer idioma que ab més facilitad y predilecció aprengué fou l' espanyol; y sempre ha preferit aquest al francés, alemany é italiá, que també posseheix. Sempre deya que volia ser militar y al preguntarli, 'l perqué la seva familia, contestaba que «pera defensar los drets de la seva familia.»

Quan l' hi contaban las proesas de Guzman en Tarifa, Cid, Alfonso 'l Sabi, Pelay, Pere I,

Reys Catolichs, Colon, Cárlos I y Felip II, jah! llavors sos negres ulls brillaban, sas galtas se encenian y possehit de un entusiasme que l' hi feya presentir la gloria, exclamaba: «¡Qué her-mós es ser espanyol!»

En 1867 estant en Venecia efectúa son enllás ab la Primpcesa D.ª Margarida de Borbon.

En 3 de Octubre del mateix any D. Joan abdicá en favor de son fill Cárlos, qui ho participá ab una nota diplomática, als Góberns europeos. En 1872, dirigí una proclama als espanyols y comensá la tercera campanya, en la que mils de héroes y mártirs ayments de la Religió, la Patria y del Rey, derramaren generosamente sa sanch; sanch que á pesar de ser per aquells inútil, germiná més tart floreixentne un esbart de tradicionalistes que están disposats al igual que 'ls altres á oferirla ó servir en altra forma pera la defensa de tan sagrat lema de nostra bandera.

Las victorias de D. Cárlos sobre 'ls lliberals prou poden contarlas los que quedaren de aquellas jornadas; los lliberals per sas vergonyosas derrotas, los carlistas per sas increíbles victorias.

Apartat més tart D. Cárlos de la sa actitut bélica, en vista de la trahició d' alguns que s' anomenaban carlistas, se dedicá á viatjar, no deixant per aixó may abandonat son heróich partit, publicant pera son mellor régimen notables documents que ningú desconeix.

Ultimament, conegut es de sobras lo gloriós viatge verificat á les Américas; viatge que ha donat á comprendre á tots las excelents qualitats que posseheix nostre ilustre Jefe, á pesar de las injurias y calumnias de nostres enemichs, qual únich fi ha sigut desprestigiarlo y posarlo en ridícul, ab va intent. Tal es, lleugerament exposada, la biografia de D. Cárlos de Borbon, qual extracte es prés de la ja coneguda obra *Album de Personajes Carlistas*.

DON CÁRLOS DE BORBON.

SUMARI DEL PRESENT NÚMERO.

Don Carlos de Borbon (biografia).—A Don Carlos de Borbon (felicitació).—¡Visca la Pepa!—Recordansas de gloria.—Noticias oficials.—Funció religiosa.—¡Per fi!—Bibliografia.—Profecia de Sant Vicents Ferrer.—Cridorias.—Varietats.—A la gran comunió carlista.—Cantars d' un rossinyol.—Diálogo carlista.—Hassanyas dels lliberals.—Himno para cantar las doncellas carlistas.—Los sagristans.—Absoltas pels lliberals.—La cansó del Miquelet. Interpretació: La cansó d' un Miquelet.—Cantars.—Agencia telegráfica.

A DON CARLOS DE BORBON.

SENYOR:

Cohibits per las anomenadas lleys lliberals, no 'ns será possible dirigirvos afectuosíssim saludo en la corresponent forma y tal com voldriam, á fi de que expressés ab entereza l' entussiasme de nostres cors al saludar en Vos al digníssim Representant de la Comunió tradicionalista espanyola.

De sobras vos consta, n' obstant, la sinceritat ab que en lo present jorn del Vostre Sant, alcém al Cel nostres ulls demanant pera Vos y Vostre augusta Familia las benediccions de Deu y totas las prosperitats compatibles ab la situació del que Desterrat de la patria, suspira per retornar á ella á donarli dias de gloria com aquells que van proporcionarli los antichs Reys d' Espanya.

Tals son, Senyor, las aspiracions dels carlins catalans, sempre intransigents ab lo Lliberalisme y sempre, sempre disposats á morir en la defensa de las tradicions católicas; y tals los més fervents é invariables desitjos de

La Redacció de LO CRIT DE LA PATRIA.

¡VISCA LA PEPA!

¡Visca 'l Rey! deyam en l' article de fondo de l' any anterior.

¡Visca 'l Rey! voldriam cridar en lo present, pero á pesar nostre tenim que deturar la ploma y contenir l' entussiasme, á fi d' evitarnos contratemps, que sumats á los

que'ns va proporcionar lo número aludit, fossin ocasió de nous disgustos que per prudencia y per conveniencia propia debém evitar.

Lo crit de ¡Visca 'l Rey! que podria ser considerat com á subversiu en país republicà, no 's pot donar impunement en l' Espanya monárquica regida per lleys lliberals.

Més monárquichs, pot ser, nosaltres que 'ls monárquichs d' avuy, voldriam donar á aqueix ¡visca! tota l' amplitud que creyém deuría tenir, y per aixó es perillós que deixém que nostra pluma l' escrigui sobre 'l paper, ja que per lo vist en nostre país de lliberals s' irrita la susceptibilitat dels governants fent gala de monarquisme, ó sia de

ser partidaris de lo que á ells proporciona plahers y goigs y á nosaltres denuncias y presons.

Cosa sabuda es que 'ls únichs que servim d' estorb, pera 'ls lliberals, s' entent, som los carlistas; pero no deixa de ser xistós que en una nació monárquica hont s' han consentit y s' están consentint diariament manifestacions republicanas y per tant obertament oposadas á las institucions vigents, se cohibeixi 'l dret de propaganda dels defensors del principi monárquich més tradicional, y més complet; inexplicable es, y en bona lógica no 's troba la rahó de tolerar que grupos numerosos de poble recorrin los carrers de Barcelona donant ¡viscas á la república! y 's processi á periodistas que cridan ¡Visca 'l Rey!

Tanta explicació te tot lo dit, com lo que públicament se venguin y francament s' exposin en los aparadors, retratos no ja de personatjes republicans com Castelar, Pi y Margall y Zorrilla, sino l' emblema del principi oposat á la Monarquia, per medi de grans estampas que personifican la república ab lo corresponent gorro frigi y atributs, y explicació al peu, y 's recullin de las llibrerías los retratos de Don Carlos y 's processi á los llibreters duenyos dels mateixos, per haber comés lo *gravíssim delict*e d' exposar y vendre, no una alegoria representant un principi oposat á aquell que segons las lleys actuals debém acatar, sino 'l retrato d' un personatge que com nostres governants vol l' aplicació del principi monárquich, com ells es enemich de la república y per anyadidura membre de la Familia Real Espanyola.

Y consti que passém per alt lo fet de consentir l' exhibició y venta de tota classe de pinturas y grabats ridiculisant la Religió católica, que creyém que es la de l' Estat...

Com tampoch recordém á los que ho hagin olvidat que la pornografia es pública en tots los terrenos...

¡Tantas cosas podríam citar, com á proba de lo conseqüents, católichs y morals que son nostres governants!

Nos fixém, pues, sols en lo que á nosaltres tals disgustos nos ha ocasionat, ocasiona y probablement deurá ocasionarnos; y al recordar que un crit de ¡Visca 'l Rey! donat en nostre periódich de l' any últim tantas conseqüencias ha tingut, y al pensar en que avuy es Sant Càrlos, ó sia la fetxa en que se 'ns va ocrorrer cridar ¡Visca 'l Rey! creguts de que estabam en un país monárquich de veras, se 'ns excita tot nostre sistema nerviós á la sola consideració de que poguém altre volta caurer en igual perill, y anhelants, suats y tremolosos, en lloch de donar un fort crit de ¡Visca 'l Rey! llensém la pluma, lluny molt lluny de nosaltres, y descansats y satisfets per haber sapigut vencer tentació tan temible, procurém pendrer la cosa á broma, y desfoguém nostre entussiasme ab una exclamació que es de presumir no es avuy denunciabile ni processable, qual es la de ¡visca la Pepa! (1).

F. de P. O.

(1) Frasse ab que va ser un temps coneguda la Constitució de l' any 1812, causa y origen de tots los mals que está sufrint l' Espanya. Va ser promulgada 'l dia 19 de Mars, ab lo qual queda explicat l' equívoc.

RECORDANSAS DE GLORIA.

POMELL DE FLORS OFERT Á DON CARLOS EN LO JORN DEL SEU SANT.

Al voler presentarvos, en lo dia gloriós del vostre Sant Patró, un homenatge digne de Vos; al ferme eco dels sentiments que animan als que en Espanya y en particular en Catalunya, no 's donan vergonya de predicar devant del món las úniques verdaderas doctrinas que 'ns donau escrites en la bandera que enarbolau ab bras de ferro, enlayrantla pera que la vejan los espanyols tots, que tingan en son cor aquella fé que engrandí la nostra terra; al tractar de manifestarvos, Senyor, los afectes que regnen en lo cor de vostres servidors, lleals y respectuosos, no trovo altra manera de ferho pera darvos á coneixer la grandesa d' aspiracions que 'ns alenta, sino presentantvos tota la dignitat que 'ns vesteix, sino explicantvos en detall totas y cada una de las gestas ab que teniu engrandit lo Nóm.

Senyor: comensaría á contarvos la gloriosa historia dels Sertoris que foren los primers en protestar contra l' avassallatge á que habian sotmés la nostra terra los primitius usurpadors; y trovariam los Anibals y Pelayos dels sigles més vehins, fent la guerra més gloriosa ja contra 'ls envejosos Romans y Cartaginesos, ja contra l' exèrcit del alarb que en mala hora va arreballar la posesió de nostra terra.

En l' inmens camp de l' Historia espanyola, hi veuriam aixecarse ciclópichs monuments que contarán als sigles veniders las admirables hassanyas que varen consumir, las estátuas dels primers comqueridors dignament acompanyadas dels últims generals d' aquesta guerra, gegants que farán agerallar al devant seu, á tot admirador de las proesas humanas, dotat de un sentiment noble y capás de compéndrer lo valor d' una victoria sobrehumana. ¿No us admira, Senyor, llegir la historia de tans y tans héroes com trobám nombrats en las planas d' aqueixos pergamins que guardan, com inaprehuible penyora del passat, los arxius de nostra patria? ¿No sentiú que n' aixampla 'l vostre cor d' espanyol, aqueix estol incomparable de valents que varen donar un nóm á l' época en que visquéren, y á l' Espanya, un títol d' *invencible* que imposará respecte á las nacions estranyas, y á nosaltres un exemple per' acudir sempre que la patria 'ns cridi, ja demanantnos nostre esfors en los moments de perill, ja convidantnos á martxar á llunyanas terras pera plantar l' arbre sant de la religió, del progrés y de la llibertat?

¡Oh, Senyor! es qu' Espanya va al devant de las nacions de Europa, en l' ordre del valor, de la llealtad, de la civilisació: es que Espanya te valens com en Pelay en provincias, y 'ls *Nou Barons* en Catalunya, qu' arriscan una muralla interminable de fanátichs mahometans, y 'ls obligan á recular y á fer las paus, sense altres armas que una fé may acabada, y un patriotisme sempre nou; valents que no desdiuben dels Carlomagnes, si no en que aquest lluytaba ab un exèrcit al costat, y ells embestian sense altre ajuda que llur braç. Es que Espanya te modelos de llealtad com en Guzman, que avans permet que 'ls enemichs trossejen lo seu fill, que no abandonar lo lloch que le confiaren. Es qu' Espanya té terribles probas de constancia que admira á tot lo mon, com Numancia y Sagunto, que s' estiman més, avants de

ser arrassadas, á viurer ab lo jou d' un estranger. Es que Espanya, Senyor, te un Cervantes, Fra Lluís de Leon, Santa Teresa de Jesús, Calderó de la Barca, Lope de Vega, Suarez, el Tostado, y una infinitat d' escriptors que han omplert de immortals planas, las bibliotecas dels estrangers que s' aprecian d' ayments de las lletras y ciencias; sabis en tot rengle de coneixements, que han donat las llisons més importants als filosofos de tots los sigles; poetas, que ab la seva inspiració fan perdre de la vista la materialitat que 'ns rodeja. Espanya té..... ¡oh! á voler contar de un á un tots los homes espanyols que mereixen ser col·locats en tombas d' or, á voler recordar tots los invents de nostres compatricis, ó voler esmentar cada una de las ensenyanças dels nostres sabis; jamay cap nació, per presumida que fos, gosaria estamparse al devant de nostre terra.

Aguaytáusela be, Senyor, l' Espanya: dintre de aqueixa terra que 'l mar ne té enrrotllada com besantli las plantas, hi jauhen infinits guerrers que si be no tenen monuments de pedra que recorden sa èxistencia, tenen no obstant innumerables planas que l' historia consagra á llurs pròesas. Desota de aquesta terra hi dormen la són eterna, homes que si be han mort deixantnos 'l seu cos sense vida, 'ns han llegat penyoras que may més se perdrán. Es aquesta terra, Senyor;..... Vos la coneixéu; no necessito pas que us recorde cap de las sevas grandesas, no cal que pretenga donarvos noticia d' algun fet que desconegau; mes, Senyor: al vostre cor de Pare avuy li presento la sublimitat de vostra filla, no perque l' estiméu més, que probas tenu donadas de vostre afecte paternal, sino pera que véjau que, si be haveu d' estar apartat d' ella, no oblida may lo deber de gratitut que ab Vos la lliga, y no 's dona de menos d' abaixar lo cap, noble com á exèmples de noblesa, devant d' aquell que ab díssort seva ne mira proscrit gloriosament.

Sí, Senyor: l' Espanya tradicional es vostra; la Espanya dels Felips Ferrans us pertany á Vos; la Espanya, aquella Espanya que va fer impossible al sol l' amagarse de llurs terras, aquella Espanya que perseguía la guerra pera anyadir un joyell de victoria per cada un dels seus combats, l' Espanya valenta, la Espanya sabia, la Espanya virtuosa, la Espanya que no viu de la traició, y que no fa pactes ab lo vici; aqueixa Espanya es vostra: aquí la tenu agenollada á vostres peus demanantvos qu' us digneu acceptar l' ofrena dels seus respectes y del seu amor constant, que Vos presenta al evocar recordansas gloriosas en la Historia patria, y que constituheixen lo més preciós pomell de flors que podém oferir á nostre Jefe y Senyor.

Llorens Carrasco Prim.

NOTICIAS OFICIALES.

Copiém de nostre estimadíssim company *El Siglo Futuro*:

«De regreso de su viaje á Gratz, hallábanse en Venecia el 21 del corriente el señor Duque de Madrid y S. A. el Príncipe Don Jaime, con los cuales se habrán reunido á estas fechas la Infanta Doña Blanca y su augusta Madre.

»Tanto en el Palacio Loredan como en Via-

reggio se habian leído, con la risa que merecen tan torpes invenciones, las noticias pro-paladas por la prensa liberal sobre disenciones en la Real Familia, y singularmente una supuesta carta de Liorna sobre el mismo tema.

»Nunca ha sido más íntima y más afectuosamente estrecha que en estos momentos la union de toda la Familia Real proscrita, pero áun prescindiendo de esto, basta para echar por tierra todos esos mal urdidos cuentos la consideración de que, en su seno, por lo que se refiere á asuntos políticos, no hay ni ha habido nunca más que una sola voluntad, la del señor Duque de Madrid, incondicional y fielmente acatada por todos.»

FUNCIÓN RELIGIOSA.

Lo diumenge vinent, dia 6, se celebrará la tradicional festa de Sant Carles, en la iglesia parroquial de Sant Agustí.

La missa de Comunió será á las 8 del matí ab plática preparatoria.

Se recorda á los associats á la *Lliga de la Joventut* la assistencia á tal acte, puig es aquet, un dels principals días en que deuen oferir la santa Comunió pera la salvació de España y 'l restabliment de la soberanía social de Jesucrist sobre la terra.

A las 10 del matí del mateix día se celebrará un Ofici solemne en la mateixa iglesia, corrent lo sermó á cárrech del eloqüentíssim orador sagrat Dr. D. Joseph Juliá, Pbre.

L' endemá (dilluns dia 7) se celebrarán missas, desde las 6 á las 12 cada mitja hora, en sufragi de l' ánima de tots los tradicionalistas morts ja en campanya, ja fora d' ella y durant los governs lliberals.

Hi haurá ofertori.

A tots aquestos actes, se suplica la assistencia dels bons catòlics.

¡PER FÍ!

Sí, senyors, per fi 'l Sr. Seix ha cumplert lo promés per lo setmanari mestís *El Criterio Católico*, cridantnos devant dels Tribunals.

Va celebrarse 'l passat divendres l' acte mal anomenat de conciliació, ja que aquesta no va ser possible, y per tant estém com estabam, lo Sr. Seix sent editor d' obras masónicas y de *Criteris*... mestissos y nosaltres esperant que se 'ns probi lo contrari, (lo qual es impossible) pera rectificar.

El Criterio Católico va dir que 'l Sr. Seix portaba als tribunals al Sr. Cancio, traductor de la obra de 'n Tàxil y al editor de *Lo CRIT DE LA PATRIA* y que acudían al Sr. Bisbe pera que fes posar las cosas en lo seu lloch, y ha resultat que 'ls demandats han sigut l' editor, no 'l traductor, de la obra citada y 'l Director, no l' editor, de *Lo CRIT*, lo qual demostra que ó bé 'l Sr. Seix es molt distret, ó l' seu periódich fa las afirmacions ab lleugeresa.

Presumím també que en lo palau del senyor Bisbe deuen correr malts vents pera 'ls mestissos aludits, quan han demandat al editor de la obra en que va apareixer la célebre nota y buscan apoy en lo tribunal civil.

¡Pobre *Criteri*! y ¡pobre Sr. Seix! En bon fangal s' han ficat.

Per l' últim, la vritat, ho sentím, perquè está en situació de dir á los primers que si tenen mals de caps que se 'ls passin y de no voler servir de pretext pera defensar cosas que no tenen defensa possible.

BIBLIOGRAFÍA.

Album de Personajes Carlistas. Acaba de publicarse lo primer tomo de aquesta interessant obra, deguda á la ploma del Director de *Lo CRIT DE LA PATRIA*.

No habém de ser nosaltres los que fém l' elogi de aquesta obra.

Per son text, y per los magnífichs retratos que per ella ha dibuixat lo conegut artista D. Paciá Ros, ja s' hauran pugut formar los lectors de la mateixa lo cabal judici que 's mereix.

Sols dirém que te dit tomo 25 retratos, y altres tantas biografias, segons llista que veurán nostres lectors en lo prospecte adjunt.

Desde las columnas de aquet Setmanari, doném en nom de nostre Director lo Sr. Oller las gracias á las personas que s' han dignat felicitarlo per la publicació del *Album*; lo que, l' hi ha donat nou estímulo pera continuar lluytant en lo terreno de propaganda política.

Lo primer tomo del *Album* se ven desde avuy al preu de 3 pessetas en rústica y 4 enquadernat, en nostre Administració, y se admeten suscripciones al tomo segon, al preu de 2 y 3 pessetas respectivament.

María Magdalena. Ab los quaderns 77, 78, 79 y 80, que ja s' han donat á llum, queda completada aquesta preciosa llegenda histórico-religiosa original de D. A. Bravo y Tudela.

De istil correcte y agradable, deixa traslluhir en sos diálechs, hermosos pensaments que sostenen l' ánimo del lector, de tal manera que no es possible deixar la obra de las mans sens acabarla de lleigir; son tó patétich en molts llochs y la relació de varias escenas edificants, causan una emoció en extrém agradable.

Nos sembla, per la part histórica, que l' autor poseheix, en grau bastant elevat, una idea de los llochs, personas, costums y usos de la primera época del Cristianisme.

Magníficas son las descripciones dels passatjes, sobre la vida de María Magdeleua, qual historia es de suma trascendencia pera coneixer l' estat en que 's trobaba aquella degradada generació á la vinguda del Diví Redemptor, y l' autor la descriu de tal manera y ab tal profusió de datos históricos, que agrada en extrem al lector algo amich de la curiositat, y de religiosas emociones.

Moral en lo fondo y en la forma, l' autor ha sapigut agermanar degudament la novela ab la historia y apartarse del asquerós realisme en que decauhen grant número dels novelistas de moda.

No podém menos, atesas las qualitats de la obra, que recomenarla á nostres lectors.

Felicitem al Sr. Tudela per la terminació del seu treball, y l' hi doném las gracias per sa galanteria en enviarnos la obra.

Consta de 2 tomos en quart de més de 1000 páginas cada un, ab cromos intercalats en lo text.

Casa editora, la de D. Juan Muñoz Sanchez, carrer de Fucar n.º 3, Madrid.

De la mateixa casa habem rebut los quaderns 75 y 76 de *La Cruz del Redentor*, novela histórico-religiosa original de D. J. Conde de Salazar.

Agrehím la atenció.

Nos han sigut remesos los quaderns 7, 8, y

9 de *Los Misterios de la Francmasonería*, que ab tan éxit publica la casa editora de don Joan Grabulosa.

Contenen además de primorosos grabats, curiosos artículos que posan de relleu la ridiculés de las sectas *legalizadas*.

Habém rebut la *Revista de Santa Teresa de Jesús*, que publican distingits escriptors y amichs nostres, de aquesta capital.

Agrehim la atenció y queda establert lo cambi.

Ramillete de Flores Republicanas. Ab aquest títol se posará á la venta la setmana próxima, un tomo de 400 páginas, que contindrà la relació dels viatjes de Don Carlos á las Américas, sas interesantísimas conferencias ab reputats homes públichs del Nou Continent y las brilluntísimas ovacions de que fou objecte.

Se publica aquesta obra ab aprobació y aplauso de nostre August Jefe, qual retrato en fototipia ab traje de huasso, estará al principi de dit tomo.

De venta en la administració de aquet periódich, y en casa dels corresponsals del mateix, al preu de 2 pessetas en rústica y 3, en quadernat.

Nota. Los suscriptors de LO CRIT DE LA PATRIA que renovin la suscripció per tot l' any 1888 podrán adquirir aquesta obra á mitat de preu.

Nostre estimat company *La Hormija de Oro*, además de las interessants milloras que 's proposa portar á cap en lo próxim any quint de la seva publicació donará á llum una Revista adornada ab magnífichs grabats, titulada *La Exposición Vaticana*.

Será órgano oficial en España de la Comisión promotora del Jubileo pontifici, ab motiu de las *Bodas d' Or* de nostre S. P. Lleó XIII.

Felicitem á nostre estimadísim company per sos progressos que tant honran á los católichs tots, que aixis cooperan á que una Ilustració dels més purs sentiments se coluqui á la altura de las més importants d' Espanya y del estranger.

J. S. y R.

PROFECIA DE SANT VICENTS FERRER,

fundada en un sermó del Sant. Tema: Timete Deum, que predicá en la ciutat de Barcelona: está la senyal en una pedra del Palau dels Reis, (avuy Santa Clara), sobre la font, á 13 de Setembre de 1403.

Vindrà un temps, que ningú no lo haurá vist fins ara, plorarà la Iglesia, las viudas se alzarán pegantse als pits, y no trobarán consol: ara es lluny, pero será sens falta, y molt prop de aquell temps en que dos comensarán á ferse reys, los seus dias no se allargarán molt. Plorau, vells y ancians, suplicau, plorau si algun veyeu lo estruendo tan fort, de modo que ni fou ni será, no se espera veurer de major, sino aquell que en lo judici se experimentarà. Pero la tristesa se convertirà en goig, el Rey dels Reis, el Senyor dels Senyors, tot ho purificará y renovarà; la Fransa ab son orgull será del tot abatuda; lo seu Príncep, ¡ay, ay, ay! que si los bandos lo veyesen se aterrarian. ¡Oh Miquellets! ¡oh Catalans! la casa santa, las vostras y totas las de Espanya previndréu y disposaréu la Justicia, los dias no distarán; están ja á las portas, veureu un senyal y no 'l coneixeréu; pero advertiu, que en aquell temps las donas vestiran com los homens, y se portarán á son gust y llicenciosament; los homens vestiran vilment com las donas. Plorant los grans, los petits se alzarán fins á perdre de vista, en ells

estará la font de gracia y la influencia del Cel; lo seu Príncep mostrará lo seu esplendor de la fé; assó fará molt ruid y admiració á tots, pero no lo seguint ab molta admiració, y sols per Deu á Deu la justicia estará per aquest (príncep y la sua causa correrá per Deu encara que ab humilitat y pobresa) la oració será aceptada en la presencia del Senyor, limpiará sos concells y governs, fins á limpiarlos en gran pureza, y librará als seus amats de oprobis. Los exércits dels contraris pelearán contra ells mateixos, la gent tindrán somnis espantosos y benaventurat el que posará tota sa confiansa en Deu solament: puig apar que la gent y regne de Catalunya tots lo habian deixat y lo tenian irritat y enujat. ¡Oh, tú, Catalunya! ¿Fins á quant confusa y postrada quedarás en la fé de Carlos, defensant sa justicia? Los lleons de Castella te robarán la sanch, y se riarán de tú, pero prest lo plorarán, y sentirán las tuas veus, convertintse á Deu, pero será convertida ab gran estruendo y ruido. Alsat, alsat, no tardis á convertite á ton Rey y Senyor; Deu te exaltará fins que te vegia ab gran gloria, y molts confessarán ser el Principat més felis de tot lo mont. Oh, tú, Barcelona, ciutat casta y leal, en tú, ab tú y per tú, viurá la Aguila Santa. Oh si conegueses, oh tú, Barcelona, cuántas máquinas se han preparat contra de tú, quant veneno y traició; ¡qué infamia! Las armas se previndrán contra de tú, usurparán los teus blats y cremarán las tuas pallas, pero la influencia de las gracias de Deu obrirá los teus goigs, clama la justicia fins al Cel, y no se confongan las tuas prevenciones y riquezas; fins al dormir, fins al callar alerta y vetlla, fins á fer una gran determinació: la tua gran resolució deixarà avergonyit los mals; luego, luego determinat á un tan gran fet, despértat del son en que estás posada, mira que te posarán en tu mal guisado, y molt desaborit, plé de corrupció, te veurás com la verema en lo cup, y te oprimirán molt ab gran confusió: pero la tua determinació descubrirá la traició, y trobará la pau en la justicia, y 'l rumor dels teus vehins los oprimirá. La determinació, l' aliento abressará als més alts y més supervos, limpiará la sianya dels mals afectes de la ciutat y del rey, posantlos com lo or en lo gresol, examinatlos porque mereixian grans castichs, y molts ser reduits en cendra y escoria de la amada patria: el rumor limpiará la mala sanch, y el veneno de las viboras. Hiscá la guilla de sas embusterias, y no visca més, el poder está en la tua mà, tú ets poderosa, recélat; ves ab cuidado, los teus ulls sempre á Deu, y no duplis te deslliurarás dels enemichs.

De la «Societat Melancolifuga»,
Galanament imprés,
Hem rebut lo *Cartell*. Paper de estrassa
Y groch y pelut es.
Tots los poetas ruchs ó estrafalaris
Que hi vulgan pendrer part
Y guanyar *premis fins* ó be *ordinaris*,
Mirin de no fer tart.
Un tal LOPEZ *tot sol* y UN ALTRE LOPEZ
Son Jutjes del Certamen;
L' un, es Llicenciat en Menjar sopes;
L' altre, en Llevar de Canem.

Al igual que en Barcelona, los tradicionalistas de Gracia, celebrarán la festa de Sant Carlos.

A las 8 del mati, en la iglesia dels Josepets, missa ab Comunió general, per lo que també s' recorda la assistencia á los joves associats á la *Lliga Expiatoria*. Fará la plática preparatoria D. Francisco Martí, Pbre.

A las 10, en la mateixa iglesia, Ofici solemne y sermó que predicará un conegut orador sagrat.

Fundadament creyém que ab la assistencia á tals actes donarán una vegada més probas de ser verdaders y esforsats católichs, los tradicionalistas de la vehina vila de Gracia.

Nostre estimadísim amich y suscriptor á LO CRIT DE LA PATRIA, lo Reverent D. Jaime Figols, catedrático que fou del Seminari de Solsona, ha merescut la alta dignitat de ser elegit Canonge Magistral de la Catedral de Tarazona.

Doném gracias á Deu porque un altre *no mes-tis* ha ocupat tal lloch y felicitem á nostre amich per son nou càrrech.

A Gabarró y Companyia.

Per Lleyda, son camp
Y la contornada
Teniu vostre aixám
De *gabarronada*.
¿No ho veyeu, ninots,
Que allá hont ne feu sombra
Rebeu escallots
Y algun cop d' escombra?

L' un dia martxeu
A mourer la brega.
Vers cap á Manlleu;
¡Estabau de pega!
Ser ben rebuts creyau
Mes... tot d' un plegat,
Vos surten y hus clavan
Un gran estufat.

Y en Tremp y en Manresa
Vilanova y Vich,
Vos clavan un juli...
Que res no hus en dich.
Que aneu á Sant Pere
Que aneu á Sant Pau
De tota manera.
Tunyina vos cau.

Aquest altre dia
Fent vostre paper
Ja 'n feu romeria
Cap á Balaguer,
També escolas laicas
Plantabau allí,
Mes vostras costellas
Se 'n van resentí.

¡Pobret del que hus mena!
¡Pobret Gabarró!
Si en lloch pa demana
L' hi donan *crustó*.
Y aquets de la colla
Que com xays hi van,
Anant ab son *amo*
També lleparán.

¿No veyeu, ninots,
Que allá hont ne féu sombra
Rebéu escallots
O algun cop de escombra?

Contant ab la protecció de diferentas Asociacions, Comunitats Religiosas, Sacerdots y molts altres personas de válua s' ha fundat un *Centro d' efectes per las Escolas Católicas*, qual fi no es altre que procurar la defensa de la Ensenyansa Católica, avuy que tan combatuda es per tota classe de sectas des el Massonisme fins al condemnat Lliberalisme.

No hi ha dubte que aquest *Centro* està destinat a fer molt bé si tots los catòlics que 's dedican a la ensenyansa lo protegeixen, puig a més de que en ell s'hi troba tan en llibres com en material de escolars quan puga convenirlos, a preus bastant reduïts, sos iniciadors se proposan trevallar per la desaparició de las escolars dolentas, ja instalantne de bonas, ja fent veurer clar los resultats que donan, explicant la vida y miracles de sos detractors que per cert son gent de mala calanya.

Aquest *Centro* publica també un periòdich titulat *El Mentor Catòlich*, del qual poden disposarne tots los Establiments Catòlics d' Ensenyansa.

Recomaném eficazment a nostres llegidors aquest *Centro*, que està instalat en la Llibreria de Montserrat, situada en lo carrer de Jaime I, núm. 13, d' aquesta capital, puig 'ns consta que 's pur hi no hi ha por de que hi entri per res lo mesticisme que tan mal fa allí ahont pot ficar la pota.

Batllori Picafort.

UN EPISSODI DE LA ULTIMA GUERRA.

Passaba jo una tarde per devant del 2.^{on} de Castilla, quan d' un grupo de voluntaris sortiren dos de molt jóves a saludarme. Bastant me va costar reconèixerlos; pero luego 'm vaig trobar qu' eran los germans de dos amichs meus: se deya l' un Benigno Sanchez de Castro; l' altre Manel Martin Melgar (1), y ni un ni altre tenian encara pel de barba ni la estatura necessaria pera ser soldats. Fills los dos de familias acomodadas, acostumats a la vida sossegada de casa seva y sense habelshi may faltat res, estaban quan los vaig trobar, qu' era un hivern, vestits ab una senzilla brusa de panyo fosch com uniforme, estripats, bruts y ab senyals evidents de haber caminat molt.

—¿Qué feu aquí, 'ls vaig preguntar, qué sou?

—Som, me contestaren, cadets del 2.^{on} de Castilla, y fem tot lo que fa un voluntari.

—¿Y ja podeu ab lo fusell? 'ls digué veient los allens que tenian al costat, casi tant alts com élls.

—Al principi, va contestar Melgar qu' era 'l menos robust, 'ns costaba molt portarlos, pero are caminém perfectament ab lo fusell, la motxilla y 80 cartutxos y fem llargas marxas sense cansarnos.

—¿Sufriu gayre? anyadí llavors.

—¡Oh! ja sabíam, me digué Castro, al sortir de casa a qué veníam; ja sabíam que no habíam de trobar llits, ni menjar, ni descans, ni

comoditats, y tot ho oferian a Deu desde un principi; aixis es que are no 'ns sorprenent res de lo que puga venir.

—¿Y feu lo mateix servey que 'ls demés?

—Lo mateix, me contestaren los dos, tant que ahir, sense anar més lluny, estiguerem per la nit de centinella en un punt molt perillós. Per cert, anyadí Melgar, que la terra ab aquestas plujas està fela una fanguera, y jo tingué que passar las meas dos horas passejantme sobre aquell xarch.

Aquells noys, perque per sa edat no podían encara anomenarse homes, habian passat bruscamment de la bona vida de la ciutat, a la pena de la guerra; y no obstant estaban contents y alegres. Parlantlos tingué ocasió de convencem d' aixó y d' admirar la fermesa y la energia que 'ls donaban sos sentiments religiosos.

—¿Habeu entrat ja en acció? 'ls vaig preguntar al despedirme.

—Aquesta es nostra única pena, respongueren los dos. Desde que estém en lo batalló encara no hi ha hagut foch, quant nosaltres desitjaban bàtrens, perque per aixó hem vingut.

—¿Y no hos espanta la mort? anyadí llavors.

—¡Oh! no, morir seria pera nosaltres una gloria, me contestaren. Lo únich que demaném a Deu, es que si una bala 'ns fereix nos dongui 'l temps de confessarnos, y que Ell tinga en compte nostres sufriments.

Los dos, en efecte, se batiren després com a héroes; y 'ls dos després de patir molt moriren com desitjaban: Castro a conseqüencia de haberli un casco de granada destrossat una cama en Somorrostro. Melgar morí més tart en l' hospital de Valmaseda, de resultas de una bala que rebé devant de sa companyia, y de la que era ja tinent. Tots dos reberen antes los auxilis de la Religió, y tingueren lo consol de morir en brassos de las sevas mares, que desde 'l centro de Espanya anaren a assistirlos.

F. H.

À LA GRAN COMUNIÓ CARLISTA.

¡Salut, braus compatrieis!-gent forta y animosa
Qu' en vostres cors encara-hi crema 'l foch sagrat,
Nissaga sou dels héroes-que un dia ab fe ardorosa
Per Deu, pel Rey y Patria-partien al combat.

Sabia qu' en vosaltres-la fe no era pas morta,
Sabia que 'l foch patri-cremava en vostres cors,
Puig sou d' aquella raça-batalladora y forta
Los fills valents y nobles,-los dignes successors.

La vida vigorosa-d' aquesta causa noble
Patent debia ferla-lo gran partit carlí,
Per demostrar a Europa-que 's fills de aquest gran poble,

Tremolan la bandera-avuy igual que ahí.

¡Salut a tots vosaltres-soldats d' eixa creuhada!
Seguiu ab fe y constancia-sens témer als perills;
Avuy de bons patricis-Espanya està faltada,
Si es ella nostra mara-portémnos com bons fills.

Oiu la veu amiga-que ple de fe us envia
Lo vostre compatrieci-ab pit lleyal y franch,
La taca deshonorosa-que 'ns cobreix avuy dia
Si es menester rentém-la-ab nostra propia sanch.

Salvéme la fe santa-dels avis heretada
Que avuy arrebaçarne-voldrien fills ingrats,
Salvéme la monarquia-antigua y venerada,

De Deu y de la Patria-siguém valents soldats.

Si un jorn nostra bandera-fer troços intentaren
Los enimichs eczercits-del África vinguts,
Los nostres dignes avis-furiosos se aixecaren
Y ab la Creu y l' espasa-jamay foren retuts.

Per un moment fugiren-al cim de l' áspre serra
Y en llurs marlets clavaren-lo nostre penó antich,
Y un dia l' empunyaren-y dan lo crit de guerra
Llançaren de la Patria-al pérfit enimich.

La Creu... sempre 'ls guava-en lo camp de la batalla,
La fe 'ls donava forces-per bàtrens ab valor,
Purgaren nostra terra-d' aquella vil canalla
Al crit d' independencia-qu' exia del seu cor.

Pelay los conduhia-en la terra asturiana,
Sos fets y sas proeses-ompliren tot lo mon,
Jamay héroes mancaren,-la terra catalana
També en Pelay tenia-y aquest... fou Catalon.

Avuy donchs que la Patria-a aydarla també 'ns crida
Puig pobre n' esbatega-entre la vida y mort,
¿Veurem ab cor de fera-com va mimbant sa vida?
¿Als jays! de s' agonía-quiscéu fara lo sort?

Si encara la vergonya-abrusa nostra cara,
Si 'l nórm sant de la Patria-la sanch nos fa bullir,
Si bons fills volém serne-salvéme a nostra mara
Salvemla sí... salvém-la-no la deixém morir.

¡Salvéme!... no ab la guerra-sino per altra via
D' En Carles la bandera-al poble despleguém,
Perque 's pugui convencer-que ab vera monarquia
La pau y la ventura-d' Espanya desitjém.

Per empunyar l' espasa-lo braç ja no s' emplea,
Tingám fe en l' esdevindre-la causa n' es de Deu,
Avuy les grans batalles-sols les guanya l' idea
La nostra idea es santa... ¡germans! donchs prediquém.

Si... prediquém al poble-a qui tothóm enganya,
Que si nostres doctrines-ab fe les prediquém,
Al fi d' eixa jornada-salvada será Espanya
Y en ella 'ls Reys catòlics-per sempre més veurém.

F. S.

CANTARS D' UN ROSSINYOL

en lo jorn de Sant Carlos.

Entre mitx de flors
Propet d' una aubaga
Festiu rossinyol
Aixis ne cantaba:
«N' ha de vení un temps
Ditxós per la Patria
En que hi haurá un Rey
Valent com un àliga,
Fort com un lleó,
Bondadós qual pare.
Avans de regnar
Ja haurá anat la fama
De un pol a altre pol
Cantantne alabansas.
Valent com lo Cid
Nos treurá de casa
Los moros moderns
(O lliberalada).
Los braus de Bailen
D' Aragó las àligues
Y 'ls valents del Bruch
Fills dels almogàvars,
Del trono al entorn
Posarantne palmes,
Guardantne ab valor
Al noble Monarca.
Del valent Pelay
Será sa nissaga;
Fará gestes grants,
Tant grants, que contades
Jamay han sigut
Dels altres monarcas.
Després que del mal

(1) Germá del actual Secretari de D. Carlos, D. Francisco Martin Melgar.

Lliurarà à la Espanya,
Com un llàm del cel
Brillarà sa espasa
Passejant triufant
Per Fransa é Italia.
De trista presó
Lliurarà al Rey-Papa;
Llegitim darà
Un rey à la Fransa;
Y cobert de llors
Seguirà sa martxa
Retornant à Deu
Lo qu' era del diable.
Després que à la Europa
Tindrà transformada,
Reformará lleys;
Primé en ebservarlas,
Donará l' exemple.
Que als pobles falta are.
De Carlos primer
Tornará la Espanya
Als primitius temps
Per sa inmensa fama.
Aixó pot tardar....
Tal volta no gaire;
Pero lo cert es,
Que ja hi ha gent brava
Q' ha de veure 'ls temps
Que mon bech ne canta.»
Jo tals refilets
Joyós escoltaba
Del bell rossinyol,
Darrera de un arbre.
Per ma mala sort
Vaig moure unas branques
Y l' rossinyolet
Espantat martxaba.
Mon cor s' entristí
No sentint tal parla
y fixos mos ulls
Son vol no deixaban.

Mes de 'n tant en tant
Llunyana escoltaba
Del bell rossinyol
La tant dolça parla.
Pensant en tals temps
De ditxa, ploraba
De ditxa y tristor
Per lo molt que tarda.
Després meditant
Tant dolças paraulas,
Digué entusiasmat:
¡Ditxosa la Patria
Quant veigi aquells temps
Que l' rossinyol cantal

Joseph Sanromá y Ripoll.

DIÁLOGO CARLISTA.

LA CATALANA.

El. Niña hermosa Catalana,
Cara bella, linda flor;
¿Quién pudiera suplicarte
Ser tu amante pescador?
Préstame niña, tu amor,
Y dame luego tu mano,
Que si me dices que no
Me tienes muerto á tu lado.

Ella. Al que tomara mi mano
Le entregaré el corazón;
Pero ha de seguir la causa
De Don Carlos de Borbón.
Como yo soy tan católica
Y una niña muy formal,
No quiero de ningún modo
El marido liberal.

El. Es verdad, que yo soy Conde,
Y de rica posición;
Mas por lograr tu cariño

Voy con Carlos de Borbón.
Me compraré unas polainas,
Y una chaqueta encarnada,
Para gusto así poder dar
A mi rubita adorada.
Ella. Te regalaré una boina
Y un pantalón de Zuavo,
Que es traje el que más me gusta,
Para tenerte á mi lado.
Cuando todas te verán
Con tal traje uniformado,
Dirán, que eres el más guapo
Del ejército navarro.
El. Yo me despido de tí
Hasta que tengamos paz,
Y entonces nos uniremos
Por no separarnos más.
En la córte viviremos
Muy venturosos los dos....
Dame la mano, rubita,
Que va el último á Dios.

El Conde de la Esperanza.

HASSANYAS DELS LLIBERALS.

Lliberals impíos,
Lliberals masons,
Aniréu per terra
Tots á capbussons.
Quaranta anys de penas
Nos habeu portat,
Y á la pobre Espanya
Habiau lligat
Ab fortas cadenas;
Quéls homens de bé
Apenas podian
Eixir al carré.
Habeu cremat Temples,
Profanat los Sants,
Trepitjat las Formas.....
¡Oh cruels tiráns!
De Deu á la cara
Habeu escupit,
Capellans y Frares
Habeu perseguit.

A las pobras Monjas
Habeu deshonorat
Y tret de sas celdas.....
¡Oh cruel maldat!
Per la gent honrada
Cástichs á trompons,
Mientras premiabau
Tots los francmasons.
Millor vos seria
No haguesseu nascut,
Que viure' una vida
Com habeu viscut;
Millor vos seria
No ser batejats,
Que viurer en culpa
Y ser condemnats.

Ja os donará 'l castich
Deu Nostre Senyor;
Per las vostras culpas
No hi haurá perdó;
Puig cegat teniu
Vostre enteniment,
Sufriréu per sempre
Un cruel torment.
Fins en esta vida
Ja vos dóna Deu

Uns terribles cástichs,
Perque os esmeneu
Y feu penitencia
De vostres pecats;
Puig qué 'ls vostres dias
Están tots contats.

Cridém á la una:
¡Guerra als lliberals!
Que han estat la causa
De tots nostres mals.

Carlos Prompte.

HIMNO

PARA CANTAR LAS DONCELLAS CARLISTAS.

¡Viva España! cantemos, doncellas
Del heroico pais catalán,
¡Viva España! repitan los mozos
Que al traidor marroquí vencerán.
Id, valientes, heroicos campeones
Dó os llaman la Patria y honor
Que dó esteis estarán nuestros pechos
Cautivados de vuestro valor.

No temais, no, la muerte, que en tanto
Peleeis por la Patria y por Dios,
Subirán nuestros votos al cielo
Y el Eterno oirá nuestra voz.

Si os hiere el acero enemigo
De la lucha durante el rigor,
Volaremos con bálsamo y venidas
Junto al lecho de vuestro dolor.

Id, valientes, que en tanto nosotras
Recogiendo del triunfo el laurel,
Tejeremos con él las guirnaldas
Que muy pronto orlarán vuestra sién.

Bordaremos con hilos de plata
Que confundan los rayos del sol,
De victoria la enseña gloriosa
Testimonio de vuestro valor.

Adelante, adelante, españoles,
A la lid presurosos volad
Que el impío ya tiembla; adelante,
No cejeis, no cejeis por piedad.

Adelante, adelante, valientes,
Que al volver, con cariño os darán
Parabienes sin fin las doncellas
Del heroico país catalán.

Carolina.

LOS SAGRISTANS.

Lo Govern está espantat
y no sap ja lo qué 's pesca;
lo cotarro ja está armat,
á sobre tenim la gresca.
Ja 'm sembla que nit y dia
las campanas totas fan:
garagninch-garananch
y per tot porta alegría
lo repich dels sagristans.

En Sagasta, llensa espuma
y del tupé trossos fa;
Cánovas de rabia fuma
perque AQUELL ja vol torná;
los carlins creixan y creixan,
y encara més creixerán,
garaninch-garananch,

sapiguent que en grant se engreixan las filas dels *sagristans*.

Ab tants galons y entorxats, y ab tan *esforsada* tropa se veuhen tots atrapats, lo vent no 'ls fa gents de popa: la patria se 'n va al canyet y 'ls pillos prosperant van, garaninch-garananch; ¡Aul y guanyarém lo plet los carlistas *sagristans*.

Els ab faixas y galons, nosaltres tots ab sotanas; ells ab fusells y canons, nosaltres ab las campanas: ja que se alsa nostra gent nosaltres ab las dos mans garaninch-garananch, toquém tots á somatent ja que tots som *sagristans*.

Els que tenen tot Espanya, castells, pobles y ciutats, y molts canons de campanya, barcos, jefes y soldats, s'espantan si á cas somnian campanas que van tocant garaninch-garananch, porque 's pensen que 'ls sitian las boynas dels *sagristans*.

Més pó 'ls fa un ciri apagat y una canya apaga-llums que un fusell ben carregat y mitja hora de pim, pum; si per cas toquen á morts, se espantan tot escollant, garaninch-garananch, puig que si be 's creuhen forts tenen pó dels *sagristans*.

Ja es lo dia desitjat de sentir gran soroll de ossos, puig los carlins enterrats á milés surten gloriosos; ja tots los homens de bé ab los *sagristans* se 'n van garaninch-garananch, y promte AQUELL que 's desitja será rey dels *sagristans*.

Un *Sagristá*.

ABSOLTAS PELS LLIBERALS.

SEQUENTIA.

Dies iræ, dies illa,

Quando sonet campanilla,

Quam non tanget *Rucio-Rilla*.

¡Quantus tremor est futurus,

Quando CARLES sit venturus

Omnes *pillos* lanzaturus!

Turbam magnam tot *latronum*

Talem plagam tot *massonum*

Dissipabit *Rex* per *thronum*.

Et in longa sepultura,

Sepelietur hæc basura

Quasi immunda creatura.

Liber enim proferetur,

In quo totus continetur,

Qui *rapiñam* profitetur.

CARLUS ergo cum sedebit,

Omne crimen apparebit,

Nec inultum remanebit.

¡Quid *Zoquete* tunc dicturus?

¡Quem *Naranjus* rogaturus,

Cum vix iste sit securus?

Rex perfectæ majestatis,

Vera fons auctoritatis,

Dele filios impietatis.

Recordare, CARLE pie,

Quod sit causa tuæ viæ,
Malos perdere illa die.
Cum sis enim multa passus,
Propter illos, jam est cassus,
Ut his veniat *lanternasus*.

Augeat *palus* vim rationis,
Contra hostes Religionis,
Fabulantis cum *dæmoniis*.

Nullus sit in patria reus,
Liberalis pharisæus,
Quibus solus *Venter* deus.

¡Nonne Christum elegisti,
Cujus ope tu vicisti,
Et in patriam revertisti?

Gubernare si vis digne,
Portans nomen vere insigne,
Ne cum *pillis* fac benigne.

Sed continuo tua dextra,
Ex hoc mundo illos sequestra
Ut non redeant in *palestra*.

Cunfutatis maledictis,
Palis fortibus afflictis,
Bona fac cum benedictis.

Si perversos vivos sinis,
Et das veniam libertinis,
Numquam erit malis finis.

¡O gloriosa dies illa
Quando pereat hæc *cuadrilla!*

Et tu venias CARLUS meus,
Et finiatur hic *jaleu*.

Veni pronte, Domine,
Ut sit nobis requiem. Amen.

Ille.

LA CANSO DEL MIQUELET.

1

Ben cordada l' espartenya
y 'l trabuch prenyat de plom,
barretina y faja noves
y á la butxaca vint sous,
me 'n ani de casa meva
un mati á punta de sol.
La mare llagrimejava,
mon avi feya l' cor fort,
les germanes m' abrasaven
y 'l pare penjat al coll,
me digué: «ta sanch es meva,
fill, ¡adeu!
ans que cobart te vull mort.»

2

Dexi 'l plá ab quatre gambades,
pujo a la serra frisós,
quan so dal de la carena
me 'n giro y m' esclata 'l plor.
No 's veyá més que l' agulla
del campanar del meu lloch
y lluny, lluny una masia
hont deixava 'ls meus aimors.
Les llágrimes d' anyoransa
no fan pas cap deshonor...
«¡Coratje! ¡una veu me deya,
Visca Deu!
la patria no es sols assó.»

3

Avall, donchs, avall com l' ayga
per camins y corriols;
era la primera volta
que sortia á veure mon.
Los hostelers me 'n deyan:
«Deu te guarde y l' ángel bo,»
des la finestra les noyes:
«galan, jove, bona sort,»
y 'ls traginés que encontrava
me 'n deyan: «brau segador,
»endavant y feune feyna,
¡llamp de Deu!
que 'l blat grogueja per tot.»

4

Me venia més tristesa
n' cantava una cansó,

per veure si m' esbargia
trech la pipa y pico foch;
al punt que l' esca fumava
surt un estol de minyons
que tots duyan la *filosa*
la canana y un sarró.
Se m' acosta 'l cap d' escuadra.
—Teniu amo?

—No he fet foch.

—Miquelet voldriau serne?

—¡Llamp de Deu!

Miquelets cercava jo.

5

Les mares d' aquesta terra
de cobarts ne crien pochs.
Tan bon punt s' ha vist de Fransa
lo violat gonjanó,
y han fet ressonar les roques
les petjades dels traydors
y 'ls cruixits de les curenyes,
qu' han acobardit mitj mon;
ha cridat tot Catalunyna;
«¡Deixeu la fanga, minyons!
Mentre un Miquelet hi haija,
¡llamp de Deu!
d' esse esclaus no 'n tingueu por.»

6

Miquelets ¡sus! via fora,
soldats som del nostre sou,
fem la guerra á compte nostre
contra 'l malahit traydor
que ha posat lo peu á Espanya
pero hi dexará 'ls unglots.
De gabaigs aquesta terra
n' está fins á nou del coll;
pero pla l' han ben errada
que aquí no estém fets al jou
y hem jurat no dexar l' eyna,
¡llamp de Deu!
fins que á casa hi siguém sols.

7

¡Qué 'n fem de sembrar la terra
si 'l pa no 'ns pasa del coll
y de les mans ens el prenen
els soldats del aligot?
Dexémla, donchs, que repose,
després llevara millor
més que més assahonada
ab la sanch d' usurpadors.
Les nostres llars no son fetes
per esse hostals de nacions,
y avans que hi prenguen posada,
¡llamp de Deu!
no 'ns doldrá calarhi foch.

8

¡Qué hi fa que á sol y á serena
passém ara nits y jorns,
y la llar sian les serres,
y 'l peu d' un roure l' escou.
si després tornem á casa
sense l' esglay en lo cor,
allunyat ja de la terra
l' anguniós drinch de grillons?
¡Guerra! y coste lo que coste
hem de netejarho tot;
pel darré estranger que 's trova
¡llamp de Deu!
la darrera unsa de plom.

9

Y ¡qué hi fa que al peu d' un marge
demà n' hi fassen el clot
y que 'm canten les absoltas
ab l' estrépit dels canons,
si es el rescat de ma patria
la pobre sanch que li don?
Els viatjans quan hi passen
veyent la creu del padró,
resarán un pare-nostre
y 'm dirán: «Deu lo perdó,
era un Miquelet de 'n Manso,
¡ay bon Deu!
en lo cel ens trobém tots.»

Jaume Collell, Pbre.

INTERPRETACIO.

LA CANSÓ D' UN MIQUELET.

1

Ben folrada la careta
d' un través de dit de plom,

sense modes ni vergonya
y 'ls escúpols al fogó,
deixí mon partit polítich
un mati á dos cuarts de nou.
Mos amichs llagimejavan;
en Sala feya 'l cot fort;
els mestisos m' abressaren,
y en Pidal penjat al coll;
mé digué: «tens bona idea;
noy, javant!
ants que carli te vull mort.»

2

D' un salt dexí la consciencia,
passo á ser mestís frisós;
quan so en la mestisseria
me 'n giro y m' esclata 'l plor.
No 's veyá més que la barba
del Pare de La Union,
y lluny, lluny un trist *Criteri*
fisich, ronech y furiós,
tenir esta companyia
ja no 'm fa cap deshonra.
«¡Coratje! una veu me deya,
¡Noy avant!
la paga no es sols assó.»

3

¡Avant, donchs, com en Zorrilla
per estafas y traicions;
era la primera volta
que anava á pescar turró.
Les cantineres me 'n deyan:
«¡japa noy; ataca fort!»
les mestisses, ab *salero*:
«tan mateix ne fas més goig»
y 'ls *compadres* qu' encontrava
me 'n deyan «¡ja ho veus, minyó;
¡Aquí hi tenim l' OLLA GROSSA;
noy javant!
fins que ' estigas com un bot.»

4

Me venian pessigolles
si mirava 'l *topi gros*,
per no enaigar-me de pena,
me 'n poso a dictar cançons;
Aixís que 'l llapis mullava
surt un estol de prohoms,
que tots duyan bona *patria*
bones *pell*s y bons galons.
Se m' atança 'l cap de colla:
—Estéu tip?
—¡De menjar poch!
—Bon mestís voldriau serne?
—¡¡¡Llamp de neu!!!
Bons mestissos cerco joll—

5

Les mares d' aquesta terra
De llanuts ne crien poch.
Quan s' ha vist de la pitança
lo virolat gonjanó,
y han fet dalir als bons homes
les *teulet*s de *turrons*,
y han fet ressonar les roques
los *badalls conservadors*,
han cridat la Mestissalla:
«¡Cap á Madrid tots, minyons;
mentre un troc de turró hi haja,
¡llamp de neu!
d' estar dejú no 'n tinch port!»

6

¡Ay, turró! *Pro aris et focis*
te voldria tenir tot...
á crema-dents dúas caxes
me 'n menjaria tot sol,
y si algú intentaba péndre 'l,
prou que hi dexará 'ls unglots.
De *farines* els mestissos
n' estém fins la nou del coll;
pro ¡nosaltres l' hem ben tretal!
fet com so á menjar fajol,
he jurat no dexar l' *olla*
¡llamp de neu!
fins que no hi quede llautó.

7

¿Qué 'n fem d' esser bons *carcundes*
si no 'ns passa res pel coll,
y hem d' estar badallant sempre
com un gos fart de bastó?
Dexém, donchs, l' intransigencia;
després llevará millor
més que més assahonada

ab bons trossos de *turró*.
No está fet lo nostre ventre
per admetre 's de rahóns;
y avants de mori 'ns de gana,
¡llamp de neu!
no 'm dódrá ferme masó.

8

¿Qué hi fa que 'ls *carcas* me treguin
cada dia 'ls draps als sol,
y fins les marmellerotes
m' atracallen com un xop,
si arriant á casa meva
trobo en la taula capons
y puch sentir en l' ermari
l' encisér drinch de xinxons?
¡Avant! y coste 'l que coste,
fins que s' hage acabat tot;
per la darrera llossada,
¡llamp de neu!
lo colp de caixa! més fort.

9

Y ¿qué hi fa que quan me muyra
fassen per tot repicons
y que 'm canten les absoltes
ab rialles y esquellots,
s' trovo en lo cementyri
més que un nincho, un pantehon?
Els mestissos quan hi passen,
llegint lo meu gloriós nom,
dirán: «Bon profit li fasse:
d' aprofitat prou qu' ho fou;
era un miquelet dels nostres
¡llamp de neu!
prou tenia vocació.»

Llorens Carrasco y Prim.

CANTARS.

La bella imatge Puríssima
De la hermosa Concepció
Dels carlins será Patrona;
Nos dará sa protecció.

Aquell que per tres vegadas
Ha sostingut son honor
Será fiel sempre á D. C...
Y jamay será un traydor.

Lo pastelero del *Brusi*
Es com *L' Época* actual;
Confessarse, anar á missa,
Y nombrarse *liberal*.

Are 'l partit del just-medi
Diu, vol fer l' últim esforç:
¡Carlistas! aqueix cadavre
No hus espanti qu' es ben mort.

Donareu comptes aquí,
Liberals, ó en altre lloch:
Los castichs d' aquí la terra,
Per vosaltres sont molt poch.

¡Oh! Sant Martí, deslliureunos
De tots nostres enemichs;
Que son liberals, mestissos
Que buscan sempre embolichs.

Republicans sols de llengua
Sens honor foren batuts
¡Mal empleadas aubardas
Que portan los mansos ruchs!

Per semblarse á Castelar
Se necesitan dos cosas:
Tenir molta *consequencia*
Y la cara de set solas.

Per semblarse á 'n en Zorrilla
També ab dos cosas n' hi ha prou:
Conspirá amagant la pell
Y cobrar regular sou.

Per semblarse ab Pi y Margall
Dos cosas son necessarias:
Veurer carlins en companya
Y deslligarse las calsas.

Molts que assessinaren freres
Y robaren los convents,
Avuy ostentan livita
Y fan anar molt las dents.

Los masons *legalisats*
La campan qu' es un contento;
¡Viva Deu! quan AQUELL vingui,
Los haig de posá en cert puesto.

D' ells las paraulas y obras
Al mon tenen enganyat,
Donantli *quillas* per llebres
Al titol de caritat.

Una cosa hus prech, carlistas,
Per las cinch llagas de Deu,
Que passeu bé 'l Sant Rosari
Y ademés no blasfemeu.

Caragol Treu Banyà.

AGENCIA TELEGRÁFICA PARTICULAR

DE LO CRIT DE LA PATRIA.

Espanya 32 d' Octubre (á las tantas de cada dia).
Per causa grans ovacions
Carlos á América en viatjes,
Rabian y pican de peus
Liberals inconsolables.

Cóngres 32 ¹/₂ d' Octubre (15'99 mati).
Romero pel poder bufa,
Cánovas s' estarrufa.

Madrid 1 de Novembre (á la mateixa hora),
Felis succés; al cap y al fi se logra,
Que Cánovas obtingui bona sogra.

Madrid 2 (*urgente*). Se desm nteix lo telegrama de
ahir y en son lloch se diu lo següent:
Monstruum horrendum mal-de-caps passa
Perque la novia *dat carabassa*.

Madrid y Barcelona 2 (12 mitj dia).
Gran conflicte en mestissos, y rabiola;
Temen perdre turró, arrós y cassola.

Se tem una guerra internacional per causa de un
telegrama expedit en la *cort*, y es lo següent:
Madrid (1 de la nit).
Nin ha perdut sabatetas,
En lo carrer de Carretas.

DE LA AGENCIA ITALIANA.

Granotópolis 10 (13'60 sera)
Signore Castillo Lioni
Stá tocando il violoni.

Mandilia 11 (16'9 giorno).
Ha perduto il suo senderi
Il signore Fabieri.

DE LA PREMPSA SENSE ASSOCIAR.

Xauxa (dia tants, á las tantas del mati ó de la tarde).
Al entrar dintre la *cort*
Ha begut aygua ab anís,
Un ministre, sempre sort
A las veus de aquest país.

Paciencia 2 (á las 11 mati).
Comissió agricultors desatenguda
Ha anat fumada y ha tornat fumu.....

Barcelona 25 (á las 10 y 25 kilòmetros mati).
Criteri está atontat com un mussol
Perque s' ha descubert per paper rónich
Y per draps que á aixugar s' han tret al sol,
Que l' editor, es editor masónich.

Lo telegrafista,
Aquell que Pica...

Imp. de Bertrán y Altés, Pelay, 6 bis.